

VENDIM
Nr. 9, datë 23.2.2023

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Elsa Toska	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 23.2.2023 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 4 (P) 2022 të Regjistrit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Petrit Hysi

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Drejtoria Rajonale Tatimore, Lezhë,

Drejtoria e Apelit pranë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë,

Avokatura e Shtetit

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 895 (1373), datë 28.12.2021, të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: nenet 4, pika 1, 15, pika 2, 17, 42, 43, 131, pika 1, shkronja “f”, 134, pika 1, shkronja “i”, 142, pika 1 dhe 145, pika 2, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 6 dhe 41 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 27, 71, 71/a dhe 81, pika 3, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Elsa Toska, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, parashtrimet me shkrim të subjekteve të interesuara, të përfaqësuara nga Avokatura e Shtetit, të cilat kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuari Petrit Hysi ushtron profesionin e avokatit dhe është anëtar i Dhomës së Avokatisë, Lezhë, nga viti 1993 e në vazhdim. Nga data 10.6.2014 ai përfiton edhe pensionin e pleqërisë.

2. Referuar ligjeve nr. 7703, datë 11.5.1993 “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 7703/1993 ose ligji për sigurimet shoqërore*) dhe nr. 10383, datë 24.2.2011 “Për sigurimin e detyrueshëm të kujdesit shëndetësor në Republikën e Shqipërisë” (*ligji nr.*

10383/2011 ose ligji për sigurimet shëndetësore), si person tjetër ekonomikisht aktiv (i vetëpunësuar), kërkuesi ka qenë subjekt i skemës së sigurimeve të detyrueshme shoqërore dhe shëndetësore, duke pasur detyrimin për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore. Këto ligje dhe aktet nënligjore në zbatim të tyre, krahas personave të siguruar, pra të atyre që mbartin detyrimin për pagimin e kontributeve të detyrueshme, përcaktojnë edhe llojin dhe masën e këtyre kontributeve.

3. Nga ana tjetër, mbledhja e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe të kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shëndetësore, sipas ligjeve të sipërpërmendura, rregullohet me ligjin nr. 9136, datë 11.9.2003 “Për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar (ligji nr. 9136/2003 ose ligji për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme). Sipas këtij ligji, kontributet e detyrueshme mbledhen nga organet tatimore për llogari të Institutit të Sigurimeve Shoqërore dhe Fondit të Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor, në përputhje me dispozitat e këtij ligji dhe të akteve të tjera nënligjore. Ky ligj rregullon procedurat për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme, duke përcaktuar edhe përgjegjësinë e personit të detyruar për të paguar kontributet, për llogaritjen, deklarimin dhe pagesën e tyre në kohën dhe në masën e duhur.

4. Ligjit për sigurimet shoqërore i janë bërë disa shtesa me ligjin nr. 144/2015, miratuar në datën 17.12.2015. Kështu, iu shtua shkronja “d” në paragrafin e dytë të nenit 6 që rregullonte mbrojtjen e detyrueshme. Sipas këtij paragrafi “*[...] Këshilli i Ministrave mund të vendosë [...] për përjashtime për: [...]; d) pensionistët e vetëpunësuar, të cilët marrin pension dhe që ushtrojnë, të vetëm, veprimtari ekonomike profesionale, sipas nenit 9 të këtij ligji.*”. Po ashtu, i është shtuar paragrafi i pestë në nenin 9 që rregullonte llojet e kontributeve për t’u paguar, i cili parashikonte se “*për kategori të veçanta personash, të cilët kryejnë veprimtari ekonomike profesionale, [...] profesionet, paga për efekt të llogaritjes së kontributeve, si dhe kriteret e përcaktimit të saj, nga paga minimale deri në nivelin e pagës maksimale, caktohen nga Këshilli i Ministrave*”.

5. Po në datën 17.12.2015 u miratua ligji nr. 145/2015 përmes të cilit janë bërë disa shtesa në ligjin për sigurimet shëndetësore. Kështu, u shtua një fjali, në pikën 1 të nenit 5, që rregullonte personat e siguruar. Pas kësaj shtese, kjo pikë, ndër të tjera, parashikonte se “*sigurimi i detyrueshëm shëndetësor dhe pagesa e kontributeve përkatëse janë të detyrueshme për të gjithë personat ekonomikisht aktivë, me banim të përhershëm në Shqipëri, si: [...]; b) personat e vetëpunësuar, me përjashtim të pensionistëve të vetëpunësuar, të cilët marrin pension dhe që ushtrojnë, të vetëm, veprimtari ekonomike profesionale, sipas nenit 7, të këtij ligji, të cilët nuk kanë detyrimin për të paguar kontribute të sigurimeve të kujdesit shëndetësor*”. Po ashtu, u shtua pika 3 në nenin 7 që rregullonte bazën për llogaritjen e kontributeve. Pika e shtuar parashikonte se: “*për kategori të veçanta personash, të cilët kryejnë veprimtari ekonomike profesionale, [...] profesionet, paga për efekt të llogaritjes së kontributeve, nga paga minimale deri në pagën maksimale, si dhe kriteret e përcaktimit të saj caktohen nga Këshilli i Ministrave*”.

6. Edhe ligji për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme pësoi ndryshime përmes ligjit nr. 143/2015, i miratuar po në datën 17.12.2015. Kështu, u ndryshua pika 3 e nenit 6 që rregullonte detyrimet e personave që paguajnë kontributet. Pika e ndryshuar parashikonte se: “*Personi i vetëpunësuar është përgjegjës për pagesën e kontributit edhe për punonjësit e papaguar të familjes, për tatimpaguesit e përcaktuar nga Këshilli i Ministrave. Pensionistët e vetëpunësuar, të cilët marrin pension dhe që ushtrojnë, të vetëm, veprimtari ekonomike profesionale, sipas nenit 9 të këtij ligji, nuk kanë detyrimin për të paguar kontribute për sigurime shoqërore dhe kujdesit shëndetësor*”. Po ashtu, u ndryshua edhe neni 9 që rregullonte llogaritjen e kontributeve për personin e vetëpunësuar dhe punonjësin e papaguar të familjes. Pika 1 e këtij neni të ndryshuar parashikonte kriteret dhe formulat e llogaritjes së kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe atyre shëndetësore për personin e vetëpunësuar, për tatimpaguesit e përcaktuar nga Këshilli i Ministrave. Po ashtu, kjo pikë parashikonte se për kategori të veçanta personash, të cilët kryejnë veprimtari ekonomike profesionale, paga për efekt të llogaritjes së

kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe të sigurimit shëndetësor, nga paga minimale deri në pagën maksimale, caktohen nga Këshilli i Ministrave. Së fundi, sipas kësaj pike, Këshilli i Ministrave ngarkohej për nxjerrjen e vendimit për zbatimin e saj.

7. Këshilli i Ministrave, bazuar në tre ligjet e mësipërme, miratoi vendimin nr. 37, datë 21.1.2016 “Për përcaktimin e pagës mujore, për efekt të llogaritjes së kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe të sigurimit shëndetësor për personat e regjistruar si të vetëpunësuar, të cilët kryejnë veprimtari ekonomike profesionale dhe punonjësit e papaguar që punojnë e bashkëjetojnë me të” (VKM-ja nr. 37/2016). Objekt i këtij vendimi ishin personat e regjistruar si persona fizikë, me ose pa të punësuar, si dhe me ose pa punonjës të papaguar të familjes që punonin e bashkëjetonin me të vetëpunësuarin, të cilët kryenin veprimtari ekonomike në një ose disa nga profesionet e përcaktuara në aneksin nr. 1 që i bashkëlidhej vendimit (pika 1). Krahas rregullimeve në lidhje me pagat mujore, për efekt të llogaritjes së kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore, në pikën 9 të këtij vendimi, ndër të tjera, u parashikua se “*mbështetur në pikën 3 të nenit 6 të ligjit nr. 9136, datë 1.9.2003, [...] pensionistët e regjistruar si persona fizikë të vetëpunësuar të vetëm, që punojnë në profesionet e përcaktuara në aneksin nr. 1 të këtij vendimi, nuk kanë detyrim për të paguar kontribute për sigurime shoqërore dhe shëndetësore [...]*”. Ky vendim i Këshillit të Ministrave u botua në Fletoren Zyrtare nr. 9, datë 29.1.2016 dhe hyri në fuqi menjëherë.

8. Kërkesi, bazuar në kuadrin ligjor të lartpërmendur, pas datës 29.1.2016 u përjashtua nga detyrimi për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore për shkak se ishte pensionist, i regjistruar si person fizik i vetëpunësuar, i vetëm, që punonte në profesionin e avokatit dhe përfshihej në profesionet e përcaktuara në VKM-në nr. 37/2016.

9. Ndërkohë ligji nr. 143/2015, që ka ndryshuar ligjin për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme, si dhe VKM-ja nr. 37/2016, me kërkesë të Dhomës Kombëtare të Avokatisë, janë bërë objekt kontrolli në Gjykatën Kushtetuese (*Gjykata*). Kjo e fundit, me vendimin nr. 60, datë 19.6.2016 (*vendimi nr. 60/2016*), ka vendosur shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën të nenit 4 të ligjit nr. 143/2015, si dhe të VKM-së nr. 37/2016, me arsyetimin se cenoheshin parimet e barazisë para ligjit, të sigurisë juridike, si dhe të hierarkisë së akteve normative. Vendimi nr. 60/2016 i Gjykatës ka hyrë në fuqi në datën 20.9.2016, kur është botuar në Fletoren Zyrtare.

10. Pas hyrjes në fuqi të këtij vendimi mbetën në fuqi shtesat e bëra në ligjin për sigurimet shoqërore të miratuara me ligjin nr. 144/2015, që parashikonin mundësinë e përjashtimit nga detyrimi për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore për personat e tjerë ekonomikisht aktivë, atyre të vetëpunësuar, specifikisht të pensionistëve të vetëpunësuar, të cilët marrin pension dhe që ushtrojnë, të vetëm, veprimtari ekonomike profesionale sipas përcaktimeve të Këshillit të Ministrave. Megjithatë, këto rregulla ishin të pazbatueshme për sa kohë mungonte vendimi i Këshillit të Ministrave për përcaktimin e kategorive të veçanta të personave, ndërsa VKM-ja nr. 37/2016 u shfuqizua.

11. Për të njëjtin shkak, mbetën të pazbatueshme edhe shtesat e bëra në ligjin për sigurimet shëndetësore, të miratuara me ligjin nr. 145/2015, sikundër edhe ndryshimet e bëra në ligjin për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme, të miratuara me ligjin nr. 143/2015. Në këtë situatë, kuadri ligjor nuk përcaktonte më ndonjë kategori të veçantë të personave, të pensionistëve të vetëpunësuar që ushtrojnë, të vetëm, veprimtari ekonomike profesionale, të cilët përjashtoheshin nga detyrimi për pagimin e kontributeve të detyrueshme për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore, ndaj detyrimi për pagimin e këtyre kontributeve edhe për pensionistët e vetëpunësuar u bë përsëri efektiv, për sa kohë ata janë subjekte të skemës së sigurimit të detyrueshëm shoqëror dhe shëndetësor dhe përfshihen në kategorinë e personave të tjerë ekonomikisht aktivë (të vetëpunësuar).

12. Në një njoftim për shtyp të datës 14.10.2016, të publikuar në faqen zyrtare të Drejtorisë së Përgjithshme e Tatimeve, tatimpaguesit janë njoftuar për vendimin e Gjykatës nr. 60/2016 dhe se, në bazë të këtyre ndryshimeve, llogaritja e kontributeve të sigurimeve shoqërore për personin e vetëpunësuar do të bëhet 23% mbi pagën minimale (22,000 lekë), ndërsa për kontributin e sigurimeve shëndetësore llogaritja do të bëhet 3.4% mbi dyfishin e pagës minimale (22,000 lekë) të përcaktuar nga Këshilli i Ministrave.

13. Në vijim, Këshilli i Ministrave ka miratuar aktin normativ nr. 1, datë 25.1.2017 “Për disa ndryshime në ligjin nr. 9136, datë 11.9.2003 “Për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar” (*akti normativ nr. 1/2017*). Ky akt normativ ka hyrë në fuqi në datën 25.1.2017. Nga ana tjetër, akti normativ është miratuar me ndryshime me ligjin nr. 25/2017, i cili ka hyrë në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare nr. 58, datë 27.3.2017. Nëpërmjet këtij akti normativ janë bërë disa ndryshime në ligjin për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme, si dhe disa shfuqizime në ligjin për sigurimet shoqërore dhe në ligjin për sigurimet shëndetësore.

14. Si rrjedhojë e aktit normativ nr. 1/2017, ligji për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme nuk parashikon më përjashtimin nga detyrimi për pagimin e kontributeve për sigurime shoqërore dhe kujdesit shëndetësor për kategorinë e pensionistëve të vetëpunësuar, të cilët marrin pension dhe që ushtrojnë, të vetëm, veprimtari ekonomike të caktuara profesionale, si dhe as delegimin për Këshillin e Ministrave që të caktojë me vendim pagën për efekt të llogaritjes së kontributeve për kategori të veçanta personash. Në të njëjtën linjë, me aktin normativ janë shfuqizuar: (i) në ligjin për sigurimet shoqërore delegimi për Këshillin e Ministrave për të vendosur përjashtime për pensionistët që ushtrojnë veprimtari ekonomike të caktuara profesionale; (ii) në ligjin për sigurimet shëndetësore përjashtimi nga detyrimi për pagimin e kontributeve të pensionistëve të vetëpunësuar që ushtrojnë veprimtari ekonomike të caktuara profesionale.

15. Për sa më lart, me hyrjen në fuqi të aktit normativ nr. 1/2017, i cili është miratuar edhe në Kuvend, kuadri ligjor nuk parashikon më mundësinë e përjashtimit nga detyrimi për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore për personat e tjerë ekonomikisht aktivë, atyre të vetëpunësuar, specifikisht të pensionistëve të vetëpunësuar, të cilët marrin pension dhe që ushtrojnë, të vetëm, veprimtari ekonomike të caktuara profesionale (sipas përcaktimeve të Këshillit të Ministrave), ashtu sikundër as delegimin për Këshillin e Ministrave për të përcaktuar kategoritë e veçanta të këtij grupi personash.

16. Më datë 18.12.2018 kërkuesi i është drejtuar Drejtorisë Rajonale Tatimore, Lezhë (DRT, *Lezhë*) me kërkesë për sqarime lidhur me rregullimet ligjore, pas vendimit nr. 60/2016 të Gjykatës. Në përgjigje të kësaj kërkeje, DRT-ja, Lezhë, me shkresën nr. 9055/1 prot., datë 8.1.2019, ka sqaruar kërkuesin, duke u shprehur se VKM-ja nr. 37/2016 është shfuqizuar me vendimin nr. 60/2016 të Gjykatës dhe për çdo ndryshim ligjor dhe nënligjor në legjislacionin tatimor administrata tatimore njofton tatimpaguesin nëpërmjet faqes së tij të deklarimit elektronik. Sipas DRT-së, Lezhë kërkuesi kishte detyrimin për të deklaruar dhe paguar kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore nga dita kur vendimi nr. 60/2016 i Gjykatës ka hyrë në fuqi, 20.9.2016, kur është botuar në Fletoren Zyrtare.

17. Në datën 18.1.2019 kërkuesi i është drejtuar Drejtorisë së Apelit Tatimor (DAT) me ankim për kundërshtimin e shkresës nr. 9055/1 prot., datë 8.1.2019 të DRT-së, Lezhë. Në përgjigje të këtij ankimi, DAT-ja, me shkresën nr. 241/1 prot., datë 28.2.2019, i ka kthyer përgjigje kërkuesit se shkresa e tij për dhënie informacioni nuk mund të jetë objekt ankimi në DAT, duke qenë se nuk plotëson kushtet e përcaktuara në nenin 106 të ligjit nr. 9920/2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë” (*ligji nr. 9920/2008*) dhe në udhëzimin nr. 24, datë 2.9.2008, të dalë në zbatim të tij, sipas të cilave: “*Tatimpaguesi mund të ankimohet kundër çdo njoftim vlerësimi, çdo vendimi që*

ndikon në detyrimin e tij tatimor, çdo kërkesë për rimbursim ose lehtësim tatimor, ose çdo akti ekzekutiv të posaçëm tatimor, në lidhje me tatimpaguesin”. Për këtë arsye, DAT-ja e ka sqaruar kërkuuesin që të plotësojë ankimin e tij me dokumentacionin e kërkuar brenda 15 ditësh, duke pasur në konsideratë nenet 106 dhe 107 të ligjit nr. 9920/2008.

18. Më pas, DRT-ja, Lezhë, në datën 20.2.2019, në zyrën e kontrollit tatimor, ka mbajtur aktvlerësimin ndaj kërkuarit bazuar në informacionin e ardhur *online*, si dhe në shkresën e datës 13.2.2019. Në përmbajtje të aktvlerësimit konstatohet se DRT-ja, Lezhë është shprehur se VKM-ja nr. 37/2016 është shfuqizuar me vendimin nr. 60/2016 të Gjykatës, të botuar në Fletoren Zyrtare të datës 20.9.2016 dhe se bazuar në ligjin nr. 9136/2003, si dhe në nenin 68, pika 4, të ligjit nr. 9920/2008, ajo bën vlerësimin tatimor nga data 17.11.2016 e në vazhdim. Në vijim të këtij akti vlerësimi, DRT-ja, Lezhë, në datën 21.2.2019 ka nxjerrë aktin administrativ nr. 1161/3 prot. “Njoftimvlerësimi për detyrimet”, i cili krahas detyrimeve tatimore caktonte edhe gjobë ndaj kërkuarit, gjithsej në shumën 232,596 (dyqind e tridhjetë e dy mijë e pesëqind e nëntëdhjetë e gjashtë) lekë.

19. Në datën 12.3.2019 kërkuari ka paraqitur ankim te DAT-ja ndaj aktit administrativ nr. 1161/3 prot., datë 21.2.2019 të DRT-së, Lezhë. Ndërkohë, në datën 8.3.2019 ka depozituar në Bankën Amerikane të Investimeve shumën 196,000 (njëqind e nëntëdhjetë e gjashtë mijë) lekë, si garanci bankare për llogari të DRT-së, Lezhë. Me shkresën nr. 1107/1 prot., datë 21.3.2019, DAT-ja i ka bërë me dije kërkuarit se mandatarëkëtimi për derdhjen e garancisë bankare, i paraqitur prej tij, nuk plotëson kërkesat e përcaktuara në nenin 107 të ligjit nr. 9920/2008, sipas të cilit tatimpaguesi, i cili kërkon të ankimojë njoftimvlerësimin, duhet që bashkë me ankesën të paguajë shumën e plotë të detyrimit tatimor. Për këtë arsye, DAT-ja i ka lënë afat të plotësojë ankimin brenda 15 ditëve. Më pas, DAT-ja, me vendimin nr. 1107/3 prot., datë 10.4.2019, ka vendosur refuzimin e ankimit, pasi nuk ishte plotësuar kushti i parashikuar në nenin 107 të ligjit nr. 9920/2008.

20. Pas vendimit të DAT-së për refuzimin e ankimit, kërkuari i është drejtuar Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër me kërkesëpadi me objekt konstatimin e pavlefshmërisë absolute të aktit administrativ nr. 1161/3 prot., datë 21.2.2019 të DRT-së, Lezhë për njoftim vlerësimin e detyrimeve për periudhën 16 shtator 2016–dhjetor 2018, si dhe aktit administrativ nr. 1107./3 prot., datë 10.4.2019 të DAT-së për refuzimin e ankimit.

21. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër, me vendimin nr. 895 (1373), datë 28.12.2021, ka vendosur rrëzimin e kërkesëpadisë, si të pambështetur në ligj dhe në prova. Në pjesën urdhëruese të vendimit gjykata është shprehur se kundër tij nuk lejohet ankim dhe se vendimi është i formës së prerë.

22. Më datë 2.6.2022 kërkuari i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual, duke kërkuar shfuqizimin e vendimit nr. 895 (1373), datë 28.12.2021 të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër.

23. Kolegji i Gjykatës, në datën 26.7.2022, ka vendosur kalimin e kësaj çështjeje për shqyrtim paraprak në Mbledhjen e Gjyqtarëve dhe kjo e fundit, me vendimin e datës 11.10.2022, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

24. **Kërkuari**, në mënyrë të përmbledhur, pretendon se janë cenuar:

24.1 *Parimi i sigurisë juridike*, pasi vendimi nr. 60/2016 i Gjykatës nuk duhet të zbatohet drejtpërdrejt pa një rregullim ligjor, gjë që normohet në pikën 2 të nenit 81 të ligjit nr. 8577/2000. Administrata tatimore dhe për më tepër gjykata duhet të zbatojnë parimin e sigurisë juridike.

24.2 *Standardi i arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi gjykata nuk ka respektuar e zbatuar standardet e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese për arsytimin e vendimit dhe nuk i ka dhënë përgjigje kërkuar nga kërkuar për pretendimet e ngritura në lidhje me pavlefshmërinë e akteve administrative të DRT-së, Lezhë dhe DAT-së. Pavlefshmëria e aktit administrativ nr. 1161/3 prot., datë 21.2.2019 është kërkuar nga kërkuar për shkak se DRT-ja, Lezhë në nxjerrjen e këtij akti nuk ka përcaktuar bazën ligjore dhe nuk e ka njoftuar atë për shfuqizimin e VKM-së nr. 37/2016. Ajo gjykatë është përqendruar në rastet e pavlefshmërisë absolute të akteve administrative, duke i anashkaluar pretendimet e ngritura në kërkesëpadi. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër ka cenuar edhe afatin e arsyeshëm për arsytimin e vendimit, pasi nuk është realizuar brenda afatit 7-ditor të përcaktuar në nenin 42, pika 3, të ligjit nr. 49/2012 “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, të ndryshuar (ligji nr. 49/2012).

24.3 *E drejta e ankimit në një gjykatë më të lartë dhe e drejta e aksesit*, pasi gjykata administrative i ka mohuar kërkuar të drejtën e ankimit. Neni 45 i ligjit nr. 49/2012 u referohet rasteve të kundërshtimit të akteve administrative që rrjedhin nga kryerja e kundërvajtjeve administrative dhe akteve administrative me detyrim më të vogël se njëzetfishi i pagës minimale, në shkallë vendi. Në rastin konkret nuk ndodhemi në asnjë prej këtyre rasteve, pasi nuk kemi të bëjmë me kundërshtimin e aktit të dalë për kryerjen e kundërvajtjes administrative ose pagesës së detyrimeve. Gjithashtu, gjykata, për llogaritjen e vlerës së dëmit apo të detyrimit në raport me pagën minimale në shkallë vendi, duhet të caktonte një ekspert, pasi shuma reale për t’u paguar ka qenë më e lartë se njëzetfishi i pagës minimale.

25. ***Subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit***, ka prapësuar, në mënyrë të përmblodhur, si vijon:

25.1 Kërkuar nuk ka ngritur asnjë çështje kushtetutshmërie lidhur me cenimin e parimit të *sigurisë juridike*, por kërkon nga Gjykata t’u jepet zgjidhje pretendimeve të tij për themelin e çështjes. Në rastin konkret, kërkuar është sqaruar se në bazë të ligjit të procedurave tatimore, për çdo ndryshim ligjor dhe nënligjor në legjislacionin tatimor, administrata tatimore njofton tatimpaguesin nëpërmjet faqes së tij të deklarimit elektronik, e cila administrohet nga vetë kërkuar. Kërkuar nuk mund të pretendojë cenimin e parimit të sigurisë juridike, për sa kohë që ligjvënësi e ka rregulluar në nenin 28 të ligjit nr. 9920/2018 mënyrën e komunikimit me personat fizikë/juridikë, në lidhje me ndryshimet e legjislacionit tatimor.

25.2 Pretendimi i kërkuar për cenimin e *standardit të arsytimit* është i pabazuar, pasi vendimi i Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër përmbush kërkesat e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese për arsytimin e vendimit. Ai vendim është i plotë, duke specifikuar referencat ligjore si të legjislacionit i posaçëm tatimor, ashtu dhe ai procedural i përgjithshëm. Vendimi i kundërshtuar është i qartë, logjik dhe ka analizuar të gjithë të rrethanat faktike ligjore. Gjithashtu, janë analizuar të gjitha pretendimet e parashtruara nga kërkuar. Për sa i përket pretendimit për mosarsytimin e vendimit brenda afatit 7-ditor të parashikuar në nenin 42, pika 3, të ligjit nr. 49/2012, kërkuar nuk ka arritur të vërtetojë cenimin e interesit të ligjshëm në lidhje me sa pretendon dhe nuk ka sjellë asnjë argument se çfarë pasojë i ka ardhur atij nga vonesa në arsyetim.

25.3 Pretendimet e kërkuar për cenimin e së *drejtës së ankimit dhe të së drejtës së aksesit* janë të pabazuara, pasi është ai vetë që ka vënë në lëvizje Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Shkodër, e cila në asnjë moment nuk ka arsyetuar për kundërvajtje administrative ose pagim detyrimi, siç pretendon kërkuar. Neni 45 i ligjit nr. 49/2012 ka parashikuar në mënyrë të qartë se nëse objekt i shqyrtimit gjyqësor në gjykatat administrative është kundërshtimi i aktit administrativ që përmban detyrim në të holla, me vlerë më të vogël se njëzetfishi i pagës minimale, në shkallë vendi, atëherë ky është një vendim i paankimueshëm dhe merr formë të prerë. Vlera e përcaktuar në njoftimin tatimor, objekt gjykimi, është më e vogël se njëzetfishi i pagës minimale në shkallë vendi.

III Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuarit

26. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Individidi, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “P”, 134, pika 1, shkronja “I” dhe 134, pika 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, shterimin e mjeteve juridike efektive, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

27. Në këtë këndvështrim, kërkuari, si individ, legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të shkronjës “P” të pikës 1 të nenit 131 dhe shkronjës “I” të pikës 1 të nenit 134 të Kushtetutës, pasi është palë në çështjen objekt të ankimit kushtetues individual, për rrjedhojë ka interes të drejtpërdrejtë për vënien në lëvizje të këtij gjykimi.

28. Një kriter tjetër paraprak është *shterimi i mjeteve juridike efektive*, që përcaktohet nga neni 131, pika 1, shkronja “P”, i Kushtetutës, sipas të cilit Gjykata bën gjykimin përfundimtar të ankesave individuale kundër çdo vendimi gjyqësor, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore kushtetuese që pretendohet se janë cenuar. Në nenin 71/a, pika 1, shkronja “a”, të ligjit nr. 8577/2000, përmbushja e këtij kriteri është detajuar në dy hipoteza: i) kur kërkuari ka shteruar të gjitha mjetet juridike efektive para se t’i drejtohet Gjykatës; ii) kur legjislacioni i brendshëm nuk parashikon mjete efektive në dispozicion.

29. Në rastin konkret, kërkuari i është drejtuar Gjykatës për kundërshtimin e vendimit nr. 895 (1373), datë 28.12.2021 të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër, i cili është i formës së prerë dhe ndaj tij nuk lejohet ankim. Në këto rrethana, kërkuari nuk ka mjete të tjera ankimi, ndaj Gjykata vlerëson se ai ka plotësuar kriterin e shterimit të mjeteve juridike efektive në dispozicion, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës.

30. Lidhur me legjitimitimin *ratione temporis*, bazuar në nenin 71/a, pika 1/b, të ligjit nr. 8577/2000, afati për paraqitjen e ankimit kushtetues individual është 4 muaj nga konstatimi i cenimit të së drejtës. Në rastin konkret, Gjykata vëren se vendimi i kundërshtuar nga kërkuari mban datën 28.12.2021, ndërsa ankimi kushtetues është paraqitur në Gjykatë në datën 2.6.2022. Sipas akteve të dosjes gjyqësore, të administruar për nevoja të këtij gjykimi kushtetues, rezulton se kërkuari ka marrë dijeni për vendimin e kundërshtuar në datat 7.3.2022 dhe 16.5.2022. Për rrjedhojë, Gjykata konstaton se ankimi kushtetues është paraqitur është brenda afatit ligjor.

31. Për sa i takon legjitimitimin *ratione materiae*, në lidhje me pretendimin e kërkuarit për mosarsyetimin e vendimit brenda afatit 7-ditor të parashikuar në nenin 42, pika 3, të ligjit nr. 49/2012, në kushtet kur ankimi kushtetues është paraqitur brenda afatit ligjor, Gjykata çmon se në rastin konkret ai nuk provon cenimin e së drejtës për proces të rregullt nga vonesa në arsyetimin e vendimit të kundërshtuar. Gjithashtu, Gjykata vlerëson se, ashtu sikurse ka prapësuar edhe subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit, kërkuari nuk ka arritur të vërtetojë cenimin e interesit të ligjshëm në lidhje me këtë pretendim dhe nuk ka sjellë ndonjë argument kushtetues në lidhje me pasojën që i ka ardhur nga vonesa në arsyetim. Për këtë arsye, ky pretendim i kërkuarit nuk mund të merret në shqyrtim nga Gjykata.

32. Gjykata vëren, gjithashtu, se kërkuari ka pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt në aspektet e parimit të sigurisë juridike, standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, së drejtës së aksesit dhe së drejtës së ankimit. Këto elemente të procesit të rregullt garantohen respektivisht nga

nenet 4, 42, 43 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Si të tilla, ato hyjnë në juridiksionin kushtetues, prandaj në vijim do të shqyrtohet bazueshmëria e tyre në themel.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1 Për cenimin e parimit të sigurisë juridike

33. Kërkuesi ka pretenduar se organet tatimore dhe Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër kanë cenuar parimin e sigurisë juridike, për shkak se vendimi nr. 60/2016 i Gjykatës nuk duhet të zbatohet drejtpërdrejt pa një rregullim ligjor, gjë që normohet në pikën 2 të nenit 81 të ligjit nr. 8577/2000.

34. Sipas subjektit të interesuar, kërkuesi nuk ka ngritur asnjë çështje kushtetutshmërie, por kërkon nga Gjykata që t'u jepet zgjidhje pretendimeve të tij për themelin e çështjes. Në rastin konkret, kërkuesi është sqaruar se në bazë të ligjit të procedurave tatimore, për çdo ndryshim ligjor dhe nënligjor në legjislacionin tatimor, administrata tatimore njofton tatimpaguesin nëpërmjet faqes së tij të deklarimit elektronik, e cila administrohet nga vetë kërkuesi.

35. Në rastin konkret, pavarësisht mënyrës se si i ka parashtruar kërkuesi argumentet e tij për cenimin e parimit të sigurisë juridike, Gjykata konstaton se, në thelb, ai pretendon se pas hyrjes në fuqi të vendimit nr. 60/2016 të Gjykatës që ka shfuqizuar nenin 4 të ligjit nr. 143/2015, i cili ka ndryshuar nenin 9 të ligjit nr. 9136/2003 dhe VKM-në nr. 37/2016, organet tatimore nuk kanë pasur asnjë bazë ligjore për vlerësimin që i kanë bërë atij për pagimin e kontributeve për sigurimet shoqërore dhe të kujdesit shëndetësor.

36. Siguria juridike është ndër elementet thelbësore të shtetit të së drejtës, që sanksionohet në nenin 4 të Kushtetutës si një prej parimeve themelore të organizimit shtetëror (*shih vendimet nr. 10, datë 4.3.2021; nr. 11, datë 16.4.2018; nr. 81, datë 18.12.2017 të Gjykatës Kushtetuese*). Në jurisprudencën kushtetuese është theksuar se parimi i shtetit të së drejtës i detyron të gjitha organet e pushtetit publik që t'i ushtrojnë kompetencat e tyre vetëm në kuadër dhe në bazë të normave kushtetuese (*shih vendimet nr. 29, datë 2.7.2021; nr. 60, datë 16.9.2016; nr. 25, datë 28.4.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

37. Në vijim të kësaj jurisprudence, Gjykata ka theksuar se të gjitha organet, e parashikuara ose jo në Kushtetutë, duhet t'i nënshtrohen parimit të kushtetutshmërisë dhe atij të ligjshmërisë, pasi vetëm në këtë mënyrë garantohet shteti i së drejtës. Duke pasur parasysh se shteti ka për detyrë respektimin dhe mbrojtjen e bazave (vlerave themelore), të përcaktuara shprehimisht në Kushtetutë, Gjykata nënvizon se organet shtetërore në aktet që miratojnë dhe në veprimet që kryejnë, nga njëra anë, duhet të frymëzohen nga këto vlera themelore (neni 3), por, nga ana tjetër, ato njëkohësisht duhet të respektojnë shtetin e së drejtës, pra që veprimtaria e tyre të jetë e bazuar tek e drejta në kuptimin e gjerë (*latu sensu*), e cila përfshin jo vetëm Kushtetutën, por edhe kuadrin ligjor respektiv (neni 4). Megjithatë, shteti i së drejtës nuk konsiston vetëm në detyrimin për zbatimin e tërësisë së normave juridike nga organet shtetërore, por në sigurimin e kontrollit gjyqësor se si autoritetet respektojnë këto norma juridike (*shih vendimin nr. 29, datë 2.7.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

38. Duke iu rikthyer rastit konkret, Gjykata vëren se referuar ligjeve nr. 7703/1993 dhe nr. 10383/2011 kërkuesi ka qenë subjekt i skemës së sigurimeve të detyrueshme shoqërore dhe shëndetësore, duke pasur detyrimin për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore. Mbledhja e këtyre kontributeve rregullohet nga ligji nr. 9136/2003. Gjykata më sipër ka konstatuar në vendim se këto ligje kanë pësuar ndryshime me ligjet nr. 143/2015, nr. 144/2015 dhe nr. 145/2015 (*shih paragrafët 4-6 të këtij vendimi*), të cilat kanë parashikuar përjashtimin e një kategorie të caktuar individësh nga pagesa e kontributeve për sigurimet shoqërore dhe të kujdesit shëndetësor. Për të realizuar efektivisht në praktikë këto përjashtime në pagesën e kontributeve, Këshilli i Ministrave, në zbatim të delegimit të bërë nga ligjet e mësipërme, ka miratuar vendimin nr. 37/2016. Pas hyrjes në fuqi të këtij akti, më 29.1.2016, kërkuesi është përjashtuar nga detyrimi për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore.

39. Ligji nr. 143/2015 dhe VKM-ja nr. 37/2016 janë bërë objekt kontrolli nga Gjykata, e cila, me vendimin nr. 60/2016, ka vendosur shfuqizimin e nenit 4 të ligjit nr. 143/2015 dhe VKM-së nr. 37/2016, si të papajtueshëm me Kushtetutën. Pas hyrjes në fuqi të këtij vendimi, në datën 20.9.2016, kanë mbetur në fuqi ndryshimet ligjore të cilat parashikojnë mundësinë e përjashtimit të një kategorie të caktuar individësh në pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore, ku përfshihej edhe kërkuesi. Megjithatë, në mungesë të VKM-së për përcaktimin e kategorive të veçanta të personave që përjashtoheshin nga pagesa e detyrueshme e kontributeve, parashikimet ligjore mbetën të pazbatueshme. Në këtë situatë, detyrimi i kërkuesit për pagesën e këtyre kontributeve u bë përsëri efektiv, për sa kohë që ai ishte subjekt i skemës së sigurimit të detyrueshëm shoqëror dhe shëndetësor.

40. Në vijim, Këshilli i Ministrave ka miratuar aktin normativ nr. 1/2017, i cili ka ndryshuar ligjet për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore, si dhe ligjin për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme. Për rrjedhojë, kuadri ligjor nuk parashikon më përjashtimin nga detyrimi për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore për kërkuesin, ashtu sikundër as delegimin për Këshillin e Ministrave për të përcaktuar kategoritë e veçanta të këtij grupi personash.

41. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se detyrimi i kërkuesit për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe kujdesit shëndetësor buron nga dispozitat ligjore në fuqi për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore. Për sa kohë që vendimi nr. 60/2016 i Gjykatës nuk ka krijuar boshllëk ligjor, ajo çmon se nuk jemi në rastet kur është e nevojshme ndërhyja e ligjvënësit për miratimin e një norme të re për parashikimin e një detyrimi të tillë. Nga ana tjetër, ky vendim i Gjykatës nuk është shprehur për të drejtat e kërkuesit dhe nuk ka sjellë ndonjë efekt mbi të, pasi as i ka njohur dhe as i ka mohuar ndonjë të drejtë. Gjykata vlerëson se organet tatimore kanë vepruar në përputhje me kuadrin ligjor në fuqi, i cili nuk parashikon përjashtim nga detyrimi për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore për kategorinë ku përfshihet kërkuesi. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuesit për cenimin e parimit të sigurisë juridike është i pabazuar.

B.2 Për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor

42. Kërkuesi pretendon se është cenuar standardi i arsyetimit të vendimit gjyqësor, pasi gjykata nuk ka respektuar e zbatuar standardet e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese për arsyetimin e vendimit dhe nuk i ka dhënë përgjigje atij për pretendimet e ngritura për pavlefshmërinë e akteve administrative të DRT-së, Lezhë dhe DAT-së. Pavlefshmëria e aktit administrativ nr. 1161/3 prot., datë 21.2.2019 është kërkuar nga kërkuesi për shkak se DRT-ja, Lezhë në nxjerrjen e këtij akti nuk ka përcaktuar bazën ligjore dhe nuk e ka njoftuar atë për shfuqizimin e VKM-së nr. 37/2016. Gjykata administrative është përqendruar në rastet e pavlefshmërisë absolute të akteve administrative, duke i anashkaluar pretendimet e ngritura në kërkesëpadi.

43. Subjekti i interesuar ka prapësuar se vendimi i Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër përmbush kërkesat e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese për arsyetimin e vendimit. Vendimi objekt i këtij gjykimi kushtetues është i plotë, duke specifikuar referencat ligjore si te legjislacioni i posaçëm tatimor, ashtu dhe tek ai procedural i përgjithshëm, është i qartë, logjik dhe është marrë në analizë të rrethanave faktike e ligjore, duke arsyetuar, gjithashtu, të gjitha pretendimet e parashtruara nga kërkuesi në kërkesëpadi.

44. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se e drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funkzioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimin nr. 10, datë 4.3.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

Vendimi gjyqësor, në çdo rast, duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre (*shih vendimet nr. 11, datë 21.4.2022; nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 3, datë 20.1.2017 të Gjykatës Kushtetuese*). Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes (*shih vendimet nr. 11, datë 21.4.2022; nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 12, datë 19.3.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

45. Zbatimi i këtij standardi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre (*shih vendimet nr. 28, datë 1.11.2022; nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 71, datë 30.11.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

46. Duke iu rikthyer rastit konkret, Gjykata vëren se objekt i kërkesëpadisë së kërkuarit në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Shkodër ka qenë konstatimi i pavlefshmërisë absolute të akteve administrative nr. 1161/3 prot., datë 21.2.2019 të DRT-së, Lezhë dhe nr. 1107/3 prot., datë 10.4.2019 të DAT-së, pasi, sipas tij, organet tatimore në nxjerrjen e akteve administrative nuk kanë përcaktuar bazën ligjore për nxjerrjen e tyre.

47. Gjykata konstaton se, në lidhje me këtë pretendim, gjykata e shkallës së parë ka analizuar dhe vlerësuar rastet e pavlefshmërisë absolute të akteve administrative, duke u shprehur: “[...] *aktet administrative objekt gjykimi, përmbajnë elementët e nevojshëm dhe plotësojnë tërësisht kushtet formale të sanksionuara në nenet 98, 99 dhe 100 të Kodit të Procedurave Administrative. Për pasojë, gjykata vlerëson se, aktet administrative të kundërshtuara gjyqësisht nuk konstatohen të jenë absolutisht të pavlefshëm në kuptim të pikës “iii”, të germës “a”, të nenit 108 të Kodit të Procedurave Administrative.*” (*shih faqen 17 të vendimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër*).

48. Për sa më sipër, Gjykata konstaton se Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër në vendimin e saj ka analizuar dhe vlerësuar rastet e pavlefshmërisë absolute të akteve administrative, duke u shprehur në përfundim të gjykimit se aktet administrative objekt i kërkesëpadisë nuk preken nga shkaqe që shkaktojnë pavlefshmërinë absolute të tyre dhe për këtë arsye ka vendosur rrëzimin e kërkesëpadisë së kërkuarit. Po ashtu, ky vendim përmban të dhënat e palëve, vendimmarrjen e organeve administrative, shkaqet e ngritura në kërkesëpadi, ligjin e zbatueshëm, si dhe pjesën arsyetuese ku ajo mbështet qëndrimin e shprehur në dispozitiv. Vendimi i kundërshtuar nuk rezulton të jetë alogjik, kontradiktor ose i paqartë në përmbajtjen dhe vlerësimin e bërë.

49. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se vendimi objekt kërkesë nuk cenon kriteret e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese për arsyetimin e tij. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuarit për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor është i pabazuar.

B.3. Për cenimin e së drejtës së aksesit dhe së drejtës së ankimit në një gjykatë më të lartë

50. Kërkuari pretendon se gjykata administrative i ka mohuar të drejtën e ankimit, pasi neni 45 i ligjit nr. 49/2012 u referohet rasteve të kundërshtimit të akteve administrative që rrjedhin nga kryerja e kundërvajtjeve administrative dhe akteve administrative me detyrim më të vogël se njëzetfishi i pagës minimale, në shkallë vendi. Në rastin konkret nuk ndodhemi në asnjë prej këtyre rasteve, pasi nuk kemi të bëjmë me kundërshtimin e aktit të dalë për kryerjen e kundërvajtjes administrative ose pagesës së detyrimeve. Gjithashtu, gjykata, për llogaritjen e vlerës së dëmit apo të detyrimit në raport me pagën minimale në shkallë vendi, duhet të caktonte një ekspert, pasi shuma reale për t’u paguar ka qenë më e lartë se njëzetfishi i pagës minimale.

51. Subjekti i interesuar ka prapësuar se kërkuarit nuk i është cenuar e drejta e ankimit dhe e drejta e aksesit, pasi është ai vetë që ka vënë në lëvizje gjykatën administrative. Kjo e fundit në asnjë moment nuk ka arsyetuar për kundërvajtje administrative apo pagim detyrimi, siç pretendon kërkuari. Neni 45 i ligjit nr. 49/2012 ka parashikuar në mënyrë të qartë se nëse objekt i shqyrtimit

gjyqësor në gjykatat administrative është kundërshtimi i aktit administrativ që përmban detyrim në të holla, me vlerë më të vogël se njëzetfishi i pagës minimale në shkallë vendi, atëherë ky është një vendim i paankimueshëm dhe ka marrë formë të prerë. Vlera e përcaktuar në njoftimin tatimor objekt gjykimi është më e vogël se njëzetfishi i pagës minimale në shkallë vendi.

52. Sipas nenit 43 të Kushtetutës, kushdo ka të drejtë të ankohet kundër një vendimi gjyqësor në një gjykatë më të lartë, përveç rasteve kur parashikohet ndryshe në ligj, për kundërvajtje të lehta penale, për çështje civile ose administrative me rëndësi ose vlerë të vogël, në përputhje me kushtet e parashikuara në nenin 17 të Kushtetutës, sipas të cilit kufizimi i të drejtave vendoset vetëm me ligj, për një interes publik dhe në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar atë. Rastet dhe mjetet e ankimit ndaj vendimeve gjyqësore përcaktohen me ligj, pra është ligji ai që njeh, garanton dhe kufizon të drejtën e palës për të kundërshtuar një vendim të gjykatës më të ulët në një gjykatë më të lartë, duke mos e lënë këtë çështje në diskrecion të gjykatës.

53. Për sa i përket pretendimit të kërkuarit për cenimin e së drejtës së ankimit për shkak se ai nuk ndodhet në asnjë prej rasteve të parashikuara në nenin 45 të ligjit nr. 49/2012 dhe gjykata administrative ka gabuar në zbatimin dhe interpretimin e kësaj dispozite, Gjykata konstaton se ky aspekt i pretendimit nuk është ngritur në nivel kushtetues.

54. Kërkuari ka pretenduar, gjithashtu, cenimin e së drejtës së ankimit në një gjykatë më të lartë, sepse gjykata, për llogaritjen e vlerës së dëmit ose të detyrimit në raport me pagën minimale në shkallë vendi, duhet të caktonte një ekspert, duke qenë se shuma reale për t'u paguar ka qenë më e lartë se njëzetfishi i pagës minimale. Në lidhje me këtë pretendim, Gjykata vëren se kërkuari i referohet shkresës nr. 1798 prot., datë 11.11.2021 të Drejtorisë së Mbledhjes së Detyrimeve Tatimore të Papaguara, Rajoni Verior, e cila nuk ka qenë objekt i procesit gjyqësor të kundërshtuar në këtë Gjykatë. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër, në përcaktimin e vlerës së kërkesëpadsisë, i është referuar aktit administrativ nr. 1161/3 prot., datë 21.2.2019 të DRT-së, Lezhë, objekt i atij gjykimi, në bazë të të cilit është shprehur në lidhje me të drejtën e ankimit gjyqësor të kërkuarit. Për rrjedhojë, Gjykata vëren se Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër ka disponuar për të drejtën e ankimit sipas objektit të kërkesëpadsisë së paraqitur përpara saj, bazuar në aktin administrativ objekt gjykimi. Për këtë arsye, pretendimi i tij për vlerën më të lartë të objektit të kërkesëpadsisë është haptazi i pabazuar.

55. Për sa më sipër, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuarit për cenimin e së drejtës së ankimit në një gjykatë më të lartë, i lidhur me të drejtën e aksesit, është haptazi i pabazuar.

56. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuarit janë të pabazuara, sipas arsytimit të mësipërm të këtij vendimi, ndaj kërkesa duhet të rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë, më 23.2.2023.

Shpallur, më 23.3.2023.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Ilir Toska, Sandër Beci, Genti Ibrahim, i,

Anëtarë kundër: Sonila Bejtja, Elsa Toska, Marjana Semini

MENDIM PAKICE

1. Për çështjen me kërkues Petrit Hysin dhe objekt “*Shfuqizimin e vendimit nr. 895 (1373), datë 28.12.2021 të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër, si i papajtueshëm me Kushtetutën*”, nuk ndajmë të njëjtin qëndrim me shumicën për përfundimin e arritur në lidhje me pretendimin e kërkuesit për cenimin e standardit të arsytimit të vendimit lidhur me parimin e sigurisë juridike, ndaj çmujmë të shprehemi me mendim pakice.

2. Në mënyrë të përmbledhur, ne vlerësojmë se mënyra e arsytimit e Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër ka sjellë si pasojë që vendimi objekt gjykimi të jetë në kundërshtim me standardet kushtetuese dhe konventore të të drejtave themelore të njeriut për këto arsye kryesore:

2.1. *Së pari*, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër nuk ka elaboruar, në kuptimin kushtetues, pretendimet thelbësore të kërkuesit, por ka analizuar kriteret ligjore të pavlefshmërisë absolute referuar Kodit të Procedurës Administrative, duke mos synuar të drejtën dhe duke i qëndruar gërmës së ligjit (*strictu sensu*).

2.2. *Së dyti*, kuadri ligjor i plotë për detyrimet për pagimin e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore, si dhe analiza mbi efektet e tij ndaj kërkuesit, nuk gjenden në vendimin objekt kundërshtimi, fakt që konstatohet edhe duke iu referuar rrethanave të çështjes (*shih prg.2-15 të vendimit*), ku shumica ka evidentuar gjerësisht kuadrin ligjor të aplikueshëm në rastin e kërkuesit, për të arritur më pas në konkluzionin se ai ka pasur detyrimin për pagimin e kontributeve shoqërore dhe shëndetësore nga dispozitat ligjore në fuqi, dhe, në këtë kuptim, nuk ka cenim të sigurisë juridike.

2.3. *Së treti*, tek arsytimi i vendimit objekt kundërshtimi, ajo gjykatë shprehet se administrata tatimore ka qenë e detyruar të zbatonte vendimin nr. 60/2016 të Gjykatës Kushtetuese (*shih fq. 15-16 të vendimit*), krejt ndryshe nga arsytimi i shumicës që shprehet se nuk ka vend për zbatimin e vendimit nr. 60/2016 të Gjykatës Kushtetuese në rastin e kërkuesit.

2.4. *Së katërti*, mungesa e cilësisë dhe e parashikueshmërisë së legjislacionit në fuqi në rastin konkret, ku nuk parashikohej kategoria përjashtuese për profesionet përkatëse ndaj detyrimeve për pagim të kontributeve shoqërore dhe shëndetësore, por parashikohej se pensionistët e vetëpunësuar, të cilët marrin pension dhe që ushtrojnë të vetëm veprimtari ekonomike profesionale, nuk kanë detyrimin për të paguar këto kontribute, e ndërthurur me praktikën e ndjekur nga organet tatimore, si dhe interpretimin ligjor me vendimin objekt kundërshtimi të gjykatës, nuk kanë qartësuar kërkuesin lidhur me pozicionin e tij karshi pritshmërive të arsyeshme për zbatimin e ligjit.

3. Konkretisht, shumica, në lidhje me parimin e sigurisë juridike, ka vlerësuar se “[...] detyrimi i kërkuesit për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe kujdesit shëndetësor buron nga dispozitat ligjore në fuqi për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore. Për sa kohë që vendimi nr. 60/2016 i Gjykatës nuk ka krijuar boshllëk ligjor, ajo çmon se nuk jemi në rastet kur është e nevojshme ndërhyja e ligjvënësit për miratimin e një norme të re për parashikimin e një detyrimi të tillë. Nga ana tjetër, ky vendim i Gjykatës nuk është shprehur për të drejtat e kërkuesit dhe nuk ka sjellë ndonjë efekt mbi të, pasi as i ka njohur dhe as i ka mohuar ndonjë të drejtë. Gjykata vlerëson se organet tatimore kanë vepruar në përputhje me kuadrin ligjor në fuqi, i cili nuk parashikon përjashtim nga detyrimi për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve

shoqërore dhe shëndetësore për kategorinë ku përfshihet kërkuesi. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuesit për cenimin e parimit të sigurisë juridike është i pabazuar (*shih prg. 41 të vendimit*).

4. Po ashtu, edhe në lidhje me standardin e arsyetimit, ajo ka vlerësuar se: “Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër në vendimin e saj ka analizuar dhe vlerësuar rastet e pavlefshmërisë absolute të akteve administrative, duke u shprehur në përfundim të gjykit se aktet administrative objekt i kërkesëpadisë nuk preken nga shkaqe që shkaktojnë pavlefshmërinë absolute të tyre dhe për këtë arsye ka vendosur rrëzimin e kërkesëpadisë së kërkuesit. Po ashtu, ky vendim përmban të dhënat e palëve, vendimmarrjen e organeve administrative, shkaqet e ngritura në kërkesëpadi, ligjin e zbatueshëm, si dhe pjesën arsyetuese ku ajo mbështet qëndrimin e shprehur në dispozitiv. Vendimi i kundërshtuar nuk rezulton të jetë alogjik, kontradiktor ose i paqartë në përmbajtjen dhe vlerësimin e bërë (*shih prg. 48 të vendimit*)

5. Fillimisht, theksojmë se bazuar në nenin 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, Gjykata mund t’i shqyrtojë pretendimet për cenimin e të drejtave themelore të njeriut, procedurale ose substanciale, më vete ose të lidhura bashkë, në vështirim të procesit të rregullt ligjor. Në vlerësimin tonë, në rastin konkret shumica duhej të analizonte pretendimin për cenimin e arsyetimit të vendimit gjyqësor, të lidhur ngushtë me pretendimin për cenimin e sigurisë juridike, dhe kërkuesit t’i jepej përgjigje në këtë drejtim.

6. Gjykata, në jurisprudencën e saj, të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar e ka konsideruar pjesë përbërëse dhe të pandarë të së drejtës për proces të rregullt ligjor, në kuptim të neneve 42 dhe 142/1 të Kushtetutës.

7. Sipas kësaj jurisprudence, arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funksioni i një vendimi të arsyetuar është t’u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimin nr. 10, datë 4.3.2021 të Gjykatës Kushtetuese*). Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre (*shih vendimet nr. 11, datë 21.4.2022; nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 3, datë 20.1.2017 të Gjykatës Kushtetuese*). Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes (*shih vendimet nr. 11, datë 21.4.2022; nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 12, datë 19.3.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

8. Nga ana tjetër, në jurisprudencën kushtetuese është theksuar se interpretimi i ligjit, zbatimi i tij në çështjet konkrete, si dhe vlerësimi i fakteve dhe rrethanave janë çështje që ndajnë juridiksionin e gjykatave të zakonshme nga juridiksioni kushtetues. Kontrolli kushtetues që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit dhe problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimin nr. 6, datë 16.2.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

9. Megjithatë, Gjykata ka në kompetencën e saj vlerësimin nëse gjykatat e sistemit gjyqësor kanë respektuar të drejtat e palëve në gjykim për një proces të rregullt ligjor dhe nëse ato u kanë dhënë kuptimin e duhur të drejtave kushtetuese që duhen respektuar në procesin e shqyrtimit të çështjes (*shih vendimet nr. 2 datë 11.2.2021; nr. 7, datë 7.2.2017; nr. 6, datë 16.2.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata ka autoritetin për të vendosur përfundimisht për çështje të kushtetutshmërisë së procesit gjyqësor, por ajo mund ta ushtrojë këtë kompetencë vetëm duke analizuar faktet e natyrës kushtetuese (*shih vendimin nr. 18, datë 31.3.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Në vështirim të këtyre standardeve, ne gjykojmë se duhen mbajtur në konsideratë këto fakte dhe rrethana të çështjes, me rëndësi të natyrës kushtetuese:

10.1. Ligji nr. 9136/2003, për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme, ka pësuar ndryshime përmes ligjit nr. 143/2015. Ky ligj në nenin 6, pika 3, është ndryshuar duke parashikuar: *“Personi i vetëpunësuar është përgjegjës për pagesën e kontributit edhe për punonjësit e papaguar të familjes, për tatimpaguesit e përcaktuar nga Këshilli i Ministrave. Pensionistët e vetëpunësuar, të cilët marrin pension dhe që ushtrojnë, të vetëm, veprimtari ekonomike profesionale, sipas nenit 9 të këtij ligji, nuk kanë detyrimin për të paguar kontribute për sigurime shoqërore dhe kujdesit shëndetësor.”*. Po ashtu, është ndryshuar dhe neni 9 që rregullon llogaritjen e kontributeve për personin e vetëpunësuar dhe punonjësin e papaguar të familjes.

10.2. Pas datës 29.1.2016, kur ka hyrë në fuqi VKM-ja nr. 37/2016, bazuar edhe në ligjin e sipërcituar, kërkuesi është përjashtuar nga detyrimi për pagimin e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore e shëndetësore për shkak se ishte pensionist, i regjistruar si person fizik i vetëpunësuar, i vetëm, që punonte në profesionin e avokatit, që përfshihej në profesionet e përcaktuara në VKM-në përkatëse.

10.3 Gjykata, me vendimin nr. 60, vendosi shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën të nenit 4 të ligjit nr. 143/2015, që ndryshonte nenin 9 të ligjit nr. 9136/2003, si dhe të VKM-së nr. 37/2016. Vendimi nr. 60/2016 i Gjykatës hyri në fuqi në datën 20.9.2016, kur u botua në Fletoren Zyrtare.

10.4 Pas vendimit të Gjykatës Kushtetuese, Këshilli i Ministrave miratoi aktin normativ nr. 1, datë 25.1.2017 *“Për disa ndryshime në ligjin nr. 9136, datë 11.9.2003 “Për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar” (akti normativ nr. 1/2017)*. Ky akt normativ hyri në fuqi menjëherë. Nëpërmjet këtij akti normativ u bënë disa ndryshime në ligjin për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme, dhe ndryshimi kryesor ishte pika 3 e nenit 6 të ligjit nr. 9136/2013, e cila u ndryshua për sa vijon: *“Personi i vetëpunësuar është përgjegjës për pagesën e kontributit edhe për punonjësit e papaguar të familjes.”*. Si rrjedhojë e aktit normativ nr. 1/2017, ligji për mbledhjen e kontributeve të detyrueshme nuk parashikon më përjashtimin nga detyrimi për pagimin e kontributeve për sigurime shoqërore dhe të kujdesit shëndetësor për kategorinë e pensionistëve të vetëpunësuar, të cilët marrin pension dhe që ushtrojnë, të vetëm, veprimtari ekonomike të caktuara profesionale, sikundër ishte përcaktuar në nenin 6, pika 3 (*shih prg. 10.1 supra*).

10.5 Akti normativ nr. 1/2017 i sipërcituar në preambulë ka parashikuar: *“Në mbështetje të nenit 101 të Kushtetutës, duke marrë në konsideratë boshllëkun ligjor të krijuar nga vendimi nr. 60/2016 i Gjykatës Kushtetuese për shfuqizimin të papajtueshëm me Kushtetutën të nenit 4 të ligjit nr. 143/2015...”*. Pra, qartësisht vendimi nr. 60/2016 i Gjykatës ka krijuar boshllëk ligjor, për sa kohë që edhe Këshilli i Ministrave në aktin normativ me fuqinë e ligjit nr. 1/2017 e ka parashikuar shprehimisht arsyen e miratimit të tij, që është boshllëku i krijuar nga vendimi i Gjykatës Kushtetuese (*shih preambulën e aktit normativ*).

11. Në rastin konkret, është konstatuar se organet tatimore në vlerësimin e tyre i janë referuar vendimit nr. 60/2016 të Gjykatës, dhe mbi bazën e këtij vendimi kanë arsyetuar se duke qenë se VKM-ja nr. 37/2016, që e përjashtonte kërkuesin nga pagimi i kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore është shfuqizuar, atëherë atij i lindte detyrimi t'i paguante këto kontribute që nga muaji shtator 2016, kur ka hyrë në fuqi vendimi nr. 60/2016. Po ashtu, edhe gjykata ka analizuar në këtë drejtim se *“[...] administrata tatimore ka qenë e detyruar që të zbatonte vendimin nr. 60, datë 16.9.2016 të Gjykatës Kushtetuese, që kishte vendosur shfuqizimin e VKM-së nr. 37, datë 21.1.2016, si të papajtueshme me Kushtetutën”*. Në këtë kuptim, Gjykata i vlerëson tërësisht të pabazuara pretendimet e palës paditëse se vendimi nr. 60/2016 i Gjykatës Kushtetuese nuk mund të zbatohet nga ana e DRT Lezhë, pasi nuk shprehet në mënyrë eksplicite për shfuqizimin e nenit 9 të VKM nr. 37, datë 21.1.2016, në kushtet kur ky vendim i Gjykatës Kushtetuese e kishte shfuqizuar tërësisht VKM nr. 37, datë 21.1.2016 (*shih faqen 16 të vendimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër*). Në vijim, ajo është shprehur se kushtëzohet ligjërisht të

analizojë vetëm nëse aktet administrative objekt gjykimi janë ose jo të pavlefshme, për më tepër që pala paditëse ka humbur të drejtën e padisë për të anatemuar gjyqësisht ligjshmërinë e akteve (pavlefshmërinë relative), pasi pretendimet nuk janë paraqitur brenda afatit kohor ligjor dhe gjithashtu nuk është ezauruar rruga administrative e ankimit sipas ligjit (*shih f. 11 të vendimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë*). Më tej, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër ka analizuar dhe vlerësuar rastet e pavlefshmërisë absolute të akteve administrative, duke u shprehur në përfundim të gjykimit se aktet administrative objekt i kërkesëpadisë nuk preken nga shkaqe që shkaktojnë pavlefshmërinë absolute të tyre. Për rrjedhojë, ajo ka vendosur rrëzimin e kërkesëpadisë së kërkuarit.

12. Duke iu referuar fakteve, vlen të theksohet se nga muaji janar i vitit 2016 deri në muajin shtator të vitit 2016 kërkuarisi nuk ka paguar dhe nuk ka pasur detyrime pagese për kontributet shoqërore dhe shëndetësore, dhe ky mosdetyrim i ka ardhur pikërisht nga zbatimi i VKM-së nr. 37/2016, e cila përcaktonte edhe profesionet e përjashtuara, ku përfshihej dhe profesioni i avokatit, (*aneksi, lista 1, numri rendor 4*). Organet tatimore e kanë lidhur lindjen e detyrimit të kërkuarit për pagesën e kontributeve me hyrjen në fuqi të vendimit nr. 60/2016 të Gjykatës Kushtetuese, shtator 2016, e cila ka shërbyer si shkak ligjor për organet tatimore për të riaktivizuar detyrimet e kërkuarit si pensionist i vetpunësuar. Ky qëndrim është përqaftuar edhe nga Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër, duke u shprehur se administrata tatimore ka qenë e detyruar të zbatonte vendimin nr. 60/2016 të Gjykatës Kushtetuese, krejt ndryshe nga sa ka argumentuar shumica se nuk ka vend për zbatimin e vendimit nr. 60/2016 të Gjykatës Kushtetuese në rastin e kërkuarit (*shih prg. 41 të vendimit*). Ndërkohë, një fakt tjetër që duhej të konsiderohej nga Gjykata Administrative në arsyetim, si pjesë e analizës ligjore të plotë të çështjes konkrete, është se pas vendimit të Gjykatës ka dalë akti normativ me fuqinë e ligjit nr. 1/2017, që ka vendosur detyrimin për pensionistët e vetpunësuar të paguajnë kontribute për sigurime shoqërore dhe shëndetësore. Ky akt normativ ka ndryshuar nenin 6, pika 3, të ligjit nr. 9136/2003, ndryshuar me ligjin nr. 143/2015, i cili vazhdonte të ishte në fuqi edhe pas vendimit nr. 60/2016 të Gjykatës Kushtetuese, dhe që parashikonte se pensionistët e vetpunësuar, të cilët marrin pension dhe që ushtrojnë, të vetëm, veprimtari ekonomike profesionale, nuk kanë detyrimin për të paguar kontribute për sigurime shoqërore dhe kujdesit shëndetësor. Kjo do të thotë se ekzistonte një normë ligjore, e cila parashikonte që pensionistët e vetpunësuar nuk duhej të paguanin detyrime, nga ligji nr. 143/2015, dhe që me aktin normativ nr. 1/2017 u konsiderua që të hiqej si parashikim ligjor. Në këtë kuptim, në kohën që kërkuarisi iu vunë detyrimet ekzistonte dispozita ligjore për përjashtimin e pensionistëve të vetpunësuar, po ashtu ekzistonte edhe delegimi për Këshillin e Ministrave sipas nenit 118 të Kushtetutës, por nuk kishte parashikime nënligjore konkrete për përcaktimin e profesioneve përkatëse, për të cilat do të duhej të përjashtoheshin ata pensionistë që punonin si të vetpunësuar.

13. Sipas gjyqtarëve në pakicë, ky kuadër ligjor i sipërpërmendur nuk ofronte garancitë e mjaftueshme që të mënjanoreshin mundësitë për abuzim dhe arbitraritet të autoriteteve publike për të drejtën kushtetuese të pronës së kërkuarit. Lidhur me ekzistencën e së drejtës së pronës, kontributet për sigurime shoqërore dhe shëndetësore janë pjesë e konceptit kushtetues të pronës, pasi sikundër dhe Gjykata ka theksuar pagesa e një sasive të caktuar të hollash, e barasvlefshme me masën e detyrimit tatimor, gjobave dhe interesave, është një shumë e cila merret nga pasuria e tatimpaguesit, (*shih vendimin nr. 16, datë 25.7.2008 të Gjykatës Kushtetuese*). Neni 1 i protokollit nr. 1 të KEDNJ-së parashikon se “*çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij përveçse për arsye të interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare*.”. Sipas jurisprudencës së konsoliduar të GJEDNJ-së kërkohet që ndërhyrja në të drejtën e kërkuarit për pronë të jetë e bazuar në ligj. Kjo gjykatë në jurisprudencën e saj është shprehur se “*vendosja e një gjobe*

në parim përbën ndërhyrje në të drejtën e garantuar nga paragrafi i parë i Nenit 1 të Protokollit nr. 1, pasi privon personin e interesuar nga një pjesë e pronës, përkatësisht shumën që duhet të paguhet (shih Phillips kundër Mbretërisë së Bashkuar, nr. 41087/98, § 50, KEDNJ 2001-VII). Për rrjedhojë, neni 1 i Protokollit 1 të Konventës është i aplikueshëm” (Valico S.r.l. k. Itali (dec.), aplikim nr. 70074/01). Po ashtu, GJEDNJ-ja ka theksuar se ekzistenca e një baze ligjore në të drejtën e brendshme nuk mjafton, në vetvete, për të përmbushur parimin e ligjshmërisë dhe parashikueshmërisë (East West Alliance Limited kundër Ukrainës, §167; Ünsper Paket Servisi SaN. Ve TiC. A.Ş. kundër Bullgarisë, § 37; Vistiņš dhe Perepjolkins kundër Letonisë [GC], § 96, Lekić kundër Sllovenisë [GC], § 95; Capital Bank AD kundër Bullgarisë, §134; Stolyarova kundër Rusisë, § 43).

14. Në këtë kontekst, interpretimi i bërë nga organet tatimore mbi legjislacionin në fuqi, për detyrimet për kontribute për sigurime shoqërore dhe shëndetësore të kërkuesit dhe i përqaftuar përmes arsytimit nga Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër, nuk ishte interpretimi më pajtues me Kushtetutën mes disa mënyrave të interpretimit, pasi legjislacioni në fuqi nuk ofronte qartësi dhe pritshmëri të arsyeshme për kërkuesin. Sikundër gjykata ka theksuar, lidhur me interpretimin pajtues, kjo metodë interpretimi kërkon efektet kushtetuese të rezultateve të ndryshme dhe përzgjedh rezultatin që është në pajtim me vlerat kushtetuese, duke marrë parasysh këtu të drejtat themelore të individëve (shih vendimet nr. 5, datë 16.2.2012; nr. 33, datë 24.6.2010; nr. 29, datë 31.5.2010 të Gjykatës Kushtetuese).

15. Për të gjitha argumentet e sipërpërmendura, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër duhej të kishte parashtruar kuadrin e plotë ligjor në lidhje me çështjen në gjykim, në mënyrë që arsyetimi të ishte koherent dhe logjik nga pikëpamja kushtetuese. Në këtë aspekt, ajo gjykatë nuk ka përmbushur detyrën e saj kushtetuese për ushtrimin e pushtetit gjyqësor për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve përmes përcaktimit të fakteve dhe zbatimit të ligjit, që materializohet në arsyetimin e vendimit, si dhe nuk ka arsyetuar qartë rreth kuadrin e plotë ligjor, kërkuesi nuk ka marrë përgjigje nga ajo gjykatë as për cenimin e parimit të sigurisë juridike.

16. Përveç sa më sipër, vlerësojmë se Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Shkodër do duhej të ushtronte funksionin e saj kushtetues dhe ligjor duke synuar të drejtën, përveçse interpretimin e ligjit lidhur me rastet e pavlefshmërisë absolute. Gjykata ka mbajtur qëndrim formalist, duke theksuar se për sa kohë kërkuesi ka kërkuar në objektin e padisë pavlefshmërinë absolute të akteve, edhe kjo Gjykatë do të analizojë në këtë drejtim. Në rastin konkret, specifikat e kërkuesit si kategori pensionisti, por edhe fakti se ai, siç rezulton, për shkak ligji, kishte vetëm një mundësi për shqyrtimin gjyqësor të çështjes së tij, pasi vendimi ka marrë formë të prerë që në shkallë të parë dhe ndaj tij nuk lejohej ankim, detyronin që dhe kujdesi i Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër në drejtim të standardeve kushtetuese të ishte në nivele më të kënaqshme.

17. Si përfundim, në kuptim të normave kushtetuese, standardeve jurisprudenciale të kësaj gjykate dhe fakteve të natyrës kushtetuese, vlerësojmë se kërkesa e kërkuesit duhej pranuar dhe se vendimi i Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Shkodër duhej shfuqizuar.

Anëtarë: Marjana Semini, Sonila Bejtja, Elsa Toska